

NATIONALE UNIE

De **Nationale Unie** is opgericht door leden van de **Katholieke Nationale Partij** (KNP), nadat deze partij zichzelf in de herfst van 1955 ophief om terug te keren naar de KVP. Aan de definitieve hereniging van de KNP met de moederpartij was een langdurige periode van onderhandelingen voorafgegaan. In september 1955 leidde deze tot een door zowel de KVP als KNP ondertekend communiqué, waarin de KNP gaf te kennen voortaan af te zien van oppositie tegen de door de KVP-leider C.P.M. Romme uitgestippelde koers. Een klein deel van de KNP-leden kwam echter in verzet tegen de van bovenaf opgelegde terugkeer van de partij en dwong een vergadering van de partijraad af. Op deze vergadering op 29 oktober 1955 trokken de opposanten alsnog aan het kortste eind: de partijraad besloot met 22 stemmen voor en 3 tegen over te gaan tot opheffing van de KNP.

De opposanten lieten het hier echter niet bij zitten. Op initiatief van de afdeling Den Haag van de KNP, onder leiding van R.C.A.F.J. van Lissa Nessel, werd op 16 december 1955 een bijeenkomst belegd met ontevreden en uit andere afdelingen van de KNP. De vergadering leidde tot oprichting van een Comité van Actie ex-KNP, dat in een communiqué liet weten de door de KVP gestelde voorwaarden aan de terugkeer niet te accepteren. Om het KNP-geluid te laten weerklinken, diende derhalve een nieuwe politieke partij te worden opgericht. In tegenstelling tot de KNP zou deze nieuwe partij echter niet slechts katholieke conservatieven, maar ook behoudende, nationalistische protestanten onderdak moeten bieden.

Op 7 januari 1956 vond de oprichting plaats van de Nationale Unie. Inderdaad bevonden zich onder de oprichters behalve katholieken nogal wat protestanten, die voorheen ofwel sympathisant van de KNP waren geweest, ofwel afkomstig waren uit een van de andere conservatieve partijtjes als de **Partij voor Recht, Vrijheid en Welvaart** en het **Jong Conservatief Verbond**. De verschillende bloedgroepen binnen de Nationale Unie deelden een sterke betrokkenheid bij de belangen van Indische Nederlanders en een grote afkeer van de republiek Indonesië, waartegen zij tal van acties voerden (genoemd zij onder meer de Actie Jungschläger).

In het Algemeen Program dat de partij kort daarop presenteerde was de band tussen Nederland en de overzeese gebiedsdelen (en dan met name Nieuw-Guinea) dan ook een van de belangrijkste speerpunten. Daarnaast had de partij oog voor de belangen van Nederlanders in Indonesië: de overheid diende deze belangen te verdedigen 'met de middelen welke de nieuw geschapen toestand aldaar veroorlooft'. Voorts bespeurde de partij een ernstige verzwakking van het nationaal besef, onder meer tot uiting komend in Nederlands trouwe lidmaatschap van allerlei supranationale organisaties. De partij wees de bemoeienissen van dergelijke organisaties met onze binnenlandse aangelegenheden af. Voor het onderwijs zag de Nationale Unie de taak weggelegd om de jeugd 'in waarlijk nationale zin' te vormen.

Sociaal-economische kwesties kregen de meeste aandacht in het program. De Nationale Unie achtte het noodzakelijk een brede barricade op te werpen tegen wat zij noemde 'de centralistische dwingelandij' van de rooms-rode coalitie. Tegenover het 'dirigistische' beleid van de regering stelde de Nationale Unie het christelijke vrijheidsideaal, waarin de staat het particulier initiatief en de persoonlijke bestaansverantwoordelijkheid niet in de weg zat. Wel achtte de Nationale Unie het een taak van de overheid om het 'Christelijk karakter van ons volksleven' te versterken en antichristelijke stromingen te bestrijden.

De Tweede-Kamerverkiezingen van 1956 vormden voor de Nationale Unie de eerste electorale vuurproef. De partij had een kandidatenlijst samengesteld waarop om en om een katholiek en een protestant waren geplaatst. Lijsttrekker was partijvoorzitter Van Lissa Nessel, gevolgd door de protestantse journalist A.W. Colijn. Andere prominente kandidaten waren de oud-luitenant-admiraal C.E.L. Helfrich, de AR-dissident A. Zeegers en P.J.G.A. Ego, bekend van zijn acties ten gunste van de door de Indonesische regering gearresteerde Nederlandse zakenman L.N.H. Jungschläger. In haar verkiezingsactie mikte de partij voornamelijk op antisocialistische sentimenten ('Roept nu met de Nationale Unie een halt toe aan de rode halsbandpolitiek'). Het effect van de campagne was echter beperkt. De Nationale Unie bleef steken op 28.960 stemmen (0.50%), waarmee ze ruim onder de kiesdrempel bleef. De aanhang van de partij bleek beperkt te zijn tot het westen van het land, en dan met name tot de thuisstad Den Haag. Het voormalige KNP-electoraat in Limburg en Noord-Brabant bleef vrijwel volledig te zijn teruggekeerd naar de KVP.

Na de teleurstellende verkiezingsuitslag van 1956 heeft de Nationale Unie nog enkele jaren een zieltogend bestaan geleid. Haar activiteiten bleven beperkt tot deelname aan gemeenteraadsverkiezingen in enige steden in het westen van het land. In geen enkele gemeente wist de partij echter tot de raad door te dringen. De meeste leden verlieten rond 1960 het zinkende schip. Een deel van hen sloot zich aan bij conservatieve groeperingen als de **Partij Economisch Appel**, de **Christen-Democraten Unie** en de **Liberale Staatspartij**. Met de in 1959 opgerichte **Positief-Christelijke Nationale Unie** had de partij geen enkele band.